

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลที่น่าสนใจใช้กันมากในการวิจัย เพื่อตอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เมื่อตัวแปรตามมีระดับการวัดแบบจัดประเภทและมีตัวแปรทำนายหลายตัว ที่มีระดับการวัดเป็นค่าปรมาณคือ วิชวิเคราะห์จำแนก(Discriminant Analysis) ผลที่ได้จากการวิเคราะห์จำแนกที่สำคัญมี 4 ประการคือ ประการแรก เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและสัดส่วนความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปร ประการที่สอง สมการจำแนก(Discriminant Function) โดยจะบอกค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ซึ่งเป็นน้ำหนักของตัวแปรที่ใช้จำแนกกลุ่ม ประการที่สาม จะได้ตารางการเปรียบเทียบผลการจำแนกกลุ่มโดยใช้สมการจำแนกกับกลุ่มตามสภาพความเป็นจริงว่า สมการจำแนกที่ใช้จำแนกกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใดและประการที่สี่ จะได้ผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ ซึ่งจะให้ค่าสถิติวิเคราะห์ตัวแปรพหุนาม (Multivariate) เช่น ค่าสถิติ Wilks' Lambda, Eigenvalue, Canonical Correlation เป็นต้น แต่การวิเคราะห์จำแนกนั้น มีข้อด้อยเบื้องต้นคือการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) คือ

ประการแรก การกระจายของค่าตัวแปรอิสระทุกตัวแปรเป็นอิสระต่อกันและเป็นค่าที่สุ่มจากประชากรนอกจากนี้การกระจายของค่าตัวแปรอิสระเหล่านั้นมีลักษณะเป็นปกติ(Normality)

ประการที่สอง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ความมีลักษณะเป็นเส้นตรง (Linearity)

ประการที่สาม ค่าที่วัดได้จากตัวแปรอิสระแต่ละตัวไม่ควรมีความสัมพันธ์กันหรืออาจมีความสัมพันธ์กันได้บ้างเล็กน้อยเท่านั้น เพื่อป้องกันปัญหาความสัมพันธ์หลากหลายระหว่างตัวแปร (Multicollinearity)

และประการที่สี่ ความแปรปรวน (Variance) ของตัวแปรที่มีค่าเท่ากันในทุกๆค่าของตัวแปรอิสระ (Homoscedasticity) (สราวุธ สุวัณน์ 2529, สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ 2537) ความจำกัดของข้อตกลงเบื้องต้นเหล่านี้ ทำให้นักวิจัยและนักสถิติพยายามพัฒนาวิธีการวิเคราะห์แบบใหม่คือ วิธีวิเคราะห์ถดถอยลอจิสติก (Logistic Regression Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์ที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อมุ่งหาความสัมพันธ์หรือทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ เมื่อได้รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแล้ว ผู้วิจัยอาจจะนำไปใช้ในการประมาณค่าตัวแปรตามหรือการกำหนดโอกาสที่หน่วยวิเคราะห์แต่ละหน่วย เป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง คุณสมบัติของวิธีการวิเคราะห์ถดถอยลอจิสติกนี้เหมือนกับคุณสมบัติของวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยทั่วไป คือ เป็นวิธีการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยที่ตัวแปรอิสระมีการแจกแจงปกติ (Normality) และต้องไม่มีความสัมพันธ์กันสูง (Multicollinearity) นอกจากนั้นโมเดลที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยลอจิสติกคล้ายคลึงกับโมเดลที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยทั่วไป เพียงแต่ตัวแปรตามเป็นตัวแปรแบบจัดประเภทเท่านั้น วิธีวิเคราะห์ถดถอยลอจิสติกใช้กับข้อมูลที่มีลักษณะดังนี้คือ ตัวแปรอิสระเป็นข้อมูลเชิงปริมาณหรือตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) ตัวแปรตามเป็นตัวแปรทวิ (Dichotomous) หรือตัวแปรหุ่นที่มีค่าเป็น 1 หรือ 0 การที่ตัวแปรตามมีค่าอยู่ระหว่าง 0 กับ 1 อาจเรียกได้ว่าเป็นค่าของความน่าจะเป็น (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2537)

วิธีวิเคราะห์จำนวนและวิธีวิเคราะห์ถดถอยลอจิสติก มีคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกันดังนี้คือ ประการแรก ในด้านวัตถุประสงค์ที่มุ่งหาความสัมพันธ์หรือทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระและการกำหนดโอกาสที่หน่วยวิเคราะห์แต่ละหน่วย จะเป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ประการที่สอง ในด้านที่ตัวแปรตามเป็นตัวแปรจัดประเภทหรือตัวแปรทวิและตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรเชิงปริมาณที่วัดได้ในระดับช่วง (Interval scale) หรือระดับอัตราส่วน (Ratio-scale) หรือมีละนั้นก็เป็นตัวแปรหุ่นที่มีค่าเป็น 1 หรือ 0 และประการที่สาม ในด้านรูปแบบของสมการ

Truett, Confield และ Kannel (1967) เสนอให้ใช้ Discriminant Function ประมาณค่าสัมประสิทธิ์เมื่อตัวแปรมีการแจกแจงปกติและมีเมตริกซ์ความแปรปรวนร่วมเท่ากัน

Max Halparin และคณะ (1971), Gordon (1974), Jane Press และ Sandra Wilson (1978) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ระหว่าง วิธีวิเคราะห์จำนวนกับวิธีวิเคราะห์ถดถอยลอจิสติก สรุปได้ว่า การวิเคราะห์ถดถอยลอจิสติกมีข้อจำกัดในด้านตัวแปรอิสระน้อยกว่าวิธีวิเคราะห์จำนวน เมื่อนำทั้งสองวิธีไปวิเคราะห์ข้อมูล วิธีวิเคราะห์ถดถอยลอจิสติกเป็นวิธีที่ดีกว่าการวิเคราะห์จำนวน

Bradley Efron (1975) ได้ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของ Logistic Regression กับ Normal Discriminant Analysis พบว่า Logistic Regression มีประสิทธิภาพอยู่ในระหว่าง $1/2$ และ $2/3$ ของ Normal Discriminant Analysis ในการคำนวณหาค่าพารามิเตอร์พบว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่ ข้อมูลมีการแจกแจงปกติด้วย เมตริกซ์ความแปรปรวนร่วมที่เท่ากัน Logistic Regression มักจะมีประสิทธิภาพน้อยกว่า Normal Discriminant Analysis

อัมรินทร์ ทักขิณเสถียร (2536) ได้ศึกษาพบว่า การวิเคราะห์แบบ Multiple Logistic Regression ไม่มีการละเมิดข้อตกลงเบื้องต้นและสมการที่ได้มีความเหมาะสมกับข้อมูลดีมีความสามารถอธิบายความแปรปรวนและจำนวนกลุ่มได้ดีกว่า ส่วนการวิเคราะห์แบบ Discriminant Analysis มีการละเมิดข้อตกลงเบื้องต้นมากกว่าและสามารถอธิบายความแปรปรวนและจำนวนกลุ่มได้ถูกต้องน้อยกว่าการวิเคราะห์แบบ Multiple Logistic-Regression

จากคุณสมบัติที่คล้ายกันของวิธีวิเคราะห์จำนวน และวิธีวิเคราะห์ถดถอยลอจิสติกในด้านของวัตถุประสงค์ ในด้านตัวแปรตามที่เป็นตัวแปรแบบจัดประเภทและในด้านรูปแบบของสมการและจากข้อขัดแย้งของผลการวิเคราะห์ ที่ยังไม่มีผลสรุปชัดเจนจากการศึกษาเปรียบเทียบของวิธีวิเคราะห์ทั้งสองวิธีนี้ จึงควรที่จะนำผลการวิเคราะห์จากเทคนิควิธีวิเคราะห์ทางสถิติทั้งสองวิธีมาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้เห็นผลที่เหมือนและแตกต่างกันตลอดจนข้อดีและข้อจำกัดของเทคนิควิธีวิเคราะห์ เพื่อจะได้เป็นแนวทางเลือกใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ระหว่าง วิธีวิเคราะห์จำนวนกับวิธีวิเคราะห์ถดถอยลอจิสติก โดยใช้วิธีชีวิตแบบประชาธิปไตยของนิลคณิกศึกษา เป็นเนื้อหาในการศึกษา

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น ได้รับการกล่าวขานและเป็นที่ยอมรับจากนานาอารยประเทศว่า เป็นการปกครองที่ดีที่สุดในระบอบหนึ่งเท่าที่มนุษย์ได้คิดค้นขึ้นมาไม่ว่าจะไม่ใช่ระบอบการปกครองที่สมบูรณ์ที่สุดก็ตาม เพราะระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ยึดหลักการที่ว่า ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ทั้งยังเป็นระบอบการปกครองที่ถ่วงดุลคุณค่าและความเคารพในศักดิ์ศรีของมนุษย์ ตลอดจนเชิดชูหลักความเสมอภาคและเสรีภาพของประชาชนอีกด้วย (พัชรี พิมพ์ภาคย์, 2535).

ในความหมายที่แท้จริง "ประชาธิปไตย" มิใช่เป็นเพียงลักษณะรูปแบบของรัฐบาลและกระบวนการเมืองเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นลักษณะของการใช้ชีวิตของผู้คนในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นในครอบครัว ในการคบเพื่อนฝูงหรือในการทำงาน โดยยึดมั่นในคุณค่าและหลักการในการดำเนินชีวิต เช่น การใช้หลักเหตุผล เคารพในสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล มีความเป็นตัวของตัวเองและรับผิดชอบต่อสังคม รักความเป็นธรรม มีความอดกลั้นและรักษาภาวะเยือกของสังคมซึ่งจะเห็นได้ว่า คุณค่าและหลักการดำเนินชีวิตที่กล่าวมานี้ เป็นสิ่งที่เราสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันของเราได้เป็นอย่างดี (พัชรี พิมพ์ภาคย์, 2535)

ชานินทร์ กรัยวิเชียร (2520:7) ได้กล่าวถึง จุดเด่นของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยไว้ว่า เป็นการปกครองที่สอดคล้องและเหมาะสมกับวิถีชีวิตของคนไทยเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทำให้ประชาชนสามารถรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อปกป้องผืนแผ่นดินซึ่งเป็นอาณาจักรอันแบ่งแยกมิได้และระบอบประชาธิปไตยมีรากฐานมาจากศีลธรรมอันสอดคล้องกับศาสนาทั้งหลายของประชาชนคือ เคารพในความเป็นธรรม (Justice) เหตุผล (Reason) เมตตาธรรม (Compassion) ความศรัทธาในมนุษยชาติ (Faith in man) และความเคารพในเกียรติภูมิของมนุษยชาติ (Human dignity)

ดังนั้นการปกครองของประเทศในระบอบใดๆก็ตาม จะประสบความสำเร็จหรือไม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศเป็นสำคัญกล่าวคือ ถ้าประชาชนมีการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับการปกครองประเทศแล้ว ก็จะเป็นการส่งเสริมให้การปกครองของประเทศนั้น บรรลุถึงอุดมการณ์สูงสุดได้โดยง่าย เมื่อประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนไทยก็จะต้องมีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยด้วย จึงจะอำนวยประโยชน์ต่อความสำเร็จในการปกครองประเทศ (วิชัย พลารักษ์ , 2531)

แต่ในปัจจุบันปรากฏว่า ยังมีคนไทยอีกเป็นจำนวนมากที่มีวิถีการดำเนินชีวิตที่ไม่สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตยของประเทศ (สาโรช รัตนกร, 2525) ดังตัวอย่างที่ปรากฏให้เห็นกันอยู่โดยทั่วไป เช่น การฉ้อราษฎร์บังหลวง ฝ่าฝืนกฎจราจรทิ้งเศษกระดาษเคลื่อนกลาดไม้เป็นที่ขีดเขียนข้อความและเครื่องหมายต่างๆลงบนสาธารณสมบัติ ละเมิดกฎหมายบ้านเมืองให้อภิสิทธิ์ใช้เสรีภาพจนเกินขอบเขตขาดระเบียบวินัย ไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยเป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นเครื่องสะท้อนว่าน่าจะจะได้มีการส่งเสริมและพัฒนาวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย ให้เป็นประชาธิปไตยให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้ (เรื่องศักดิ์ จริตเอก, 2529)

มหาวิทยาลัยนั้นนับเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูง ปณิธานของมหาวิทยาลัยก็คือการสั่งสอนอบรมให้นิสิตนักศึกษามีความสามารถทางวิชาการ เพื่อประกอบอาชีพและเป็นพลเมืองที่ดีของชาติบ้านเมือง และมีกระบวนการที่ทำให้ผู้ที่ผ่านเข้ามาในมหาวิทยาลัยเป็นปัญญาชนรู้จักใช้วิจารณญาณสอดคล้องคุณสภาวะของสังคม และใช้ความสามารถสติปัญญาปรับปรุงให้ดีขึ้นซึ่งสังคมมีข้อบกพร่องใดก็รู้จักใช้ความคิดหาหนทางแก้ไข ซึ่งหลังสร้างสรรค์ของนิสิตนักศึกษาที่จะมีส่วนในการผลักดันและขับเคลื่อนสังคมให้ดีขึ้นนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความเป็นประชาธิปไตยในมหาวิทยาลัยและประชาธิปไตยในการบริหารมหาวิทยาลัย (อนุสรณ์ ชรรมใจ, 2531)

ในฐานะที่นิสิตนักศึกษาเป็นกลุ่มหนึ่งของประชากรและเป็นผู้ที่ได้โอกาสทางการศึกษาสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ เป็นผู้ที่สังคมยอมรับว่า เป็นกลุ่มชนชั้นนำหรือปัญญาชน (Elite) เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในวิชาการระดับสูงตลอดจนมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตยสูงกว่าประชากรกลุ่มอื่นๆ ทั้งยังจัดว่าเป็นกลุ่มพลังที่สำคัญของสังคมเพราะเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้วจะไปประกอบอาชีพในสาขาวิชาต่างๆกันตามสาขาวิชาที่เรียนมา โดยมีโอกาสของฐานะตำแหน่งหน้าที่การงานอยู่ในระดับสูงหรือเป็นผู้บริหารมากกว่าประชากรกลุ่มอื่น (ชลิศ จงสืบพันธ์, 2527) จากความสำคัญดังกล่าว ถ้าหากนิสิตนักศึกษามีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยก็ย่อมเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์แบบ

การที่นิสิตนักศึกษาเหล่านี้จะมีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยนั้นต้องผ่านการอบรมกล่อมเกลาจากปัจจัยหลายๆด้านทั้งในครอบครัว สถาบันการศึกษาและสภาพแวดล้อมตั้งแต่เยาว์วัย (รัชนิ - พลารักษ์, 2531) ซึ่งนิสิตนักศึกษาเหล่านี้ย่อมจะมีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในแต่ละบุคคลเกิดจากปัจจัยใดบ้างนั้น จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

เพศ จากการศึกษาของประวิทย์ อรรถวิเวก (2518) และสมบัติ ศรีประเสริฐ (2525) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร และนักเรียนชั้นมัธยมต้นมีมโนทัศน์และพฤติกรรมประชาธิปไตยแตกต่างกันตามเพศ โดยนักเรียนหญิงมีมโนทัศน์และพฤติกรรมเป็นประชาธิปไตยโดยคิดว่านักเรียนชาย ไกรวัฑฒ์ จิระบุตร (2520) พบว่า นักศึกษาชายส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการเมืองเป็นแบบประชาธิปไตย มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกระตือรือร้นสนใจในกิจกรรมทางการเมืองการปกครองมากกว่านักศึกษาหญิง มานะศรี - ธงเจริญ (2523) และชัช ชงสีพันธ์ (2527) พบว่า นักศึกษาชายเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านักศึกษาหญิง นกฉล มหาวิริยะกุล (2525) พบว่า มีความแตกต่างระหว่างบุคลิกภาพทางการเมืองของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง คือ นักศึกษาหญิงมีบุคลิกภาพทางการเมืองสูงกว่านักศึกษาชาย อนุสรณ์ ทรงประสิทธิ์ (2526) พบว่า นักเรียนชายมีคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีในวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนหญิงและจากการศึกษาของเพชร มีกลาง (2527) พบว่า ความสำนึกในคุณลักษณะการเคารพกฎหมายระเบียบกฎเกณฑ์ระหว่างนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิงวิทยาลัยครูสกลนครมีความแตกต่างกัน โดยนักศึกษาหญิงมีความสำนึกสูงกว่านักศึกษาชาย

ภูมิฉานา จากการศึกษาของ สุรพาสณ์ ทักษมาณ (2519) เกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองของนายทหารชั้นนายพันของกองทัพบก กองทัพเรือและกองทัพอากาศพบว่า ทัศนคติทางการเมืองเสรีนิยมมีความสัมพันธ์กับภูมิฉานาเดิม โดยนายพันที่มีภูมิฉานาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครมีทัศนคติเสรีนิยมมากกว่านายพันที่อยู่ห่างจากกรุงเทพออกไปตามลำดับและชัช ชงสีพันธ์ (2527) พบว่า ตัวแปรด้านภูมิฉานาเป็นตัวแปรที่มีบทบาทต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านต่างๆทุกด้าน และมีบทบาทสูงกว่าตัวแปรอื่นๆ โดยนักศึกษาที่มีภูมิฉานาอยู่ในต่างจังหวัดจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่านักศึกษาที่มีภูมิฉานาอยู่ในกรุงเทพมหานคร

อาชีพบิดาหรือผู้ปกครอง จากการศึกษาของรัตนภรณ์ มหาศรานนท์ (2520) พบว่า บุคคลชั้นนำในท้องถิ่นที่มีอาชีพรับราชการ มีวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยมากกว่าบุคคลชั้นนำที่มีอาชีพไม่ได้รับราชการ มานะศรี ธงเจริญ (2520) พบว่า นักศึกษาที่บิดาประกอบอาชีพรับราชการ มีส่วนร่วมทางการเมืองในกิจกรรมด้านการประท้วงและการมีบทบาทในชุมชนน้อยกว่ากลุ่มที่บิดาประกอบอาชีพอื่นๆและชัช ชงสีพันธ์ (2525) พบว่า นักศึกษาที่มีผู้ปกครองประกอบ

ธุรกิจส่วนตัวจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเกี่ยวข้องกับกลุ่มการเมือง การเป็นฝ่ายส่ง การสื่อสารทางการเมือง และคะแนนรวมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่านักศึกษาที่มี ผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่นและจากการศึกษาของสมบัติ ศรีประเสริฐ (2525) พบว่า มโนทัศน์และ พฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมต้นที่บิดามีอาชีพต่างกันมีความแตกต่างกันโดยนักเรียน ที่บิดามีอาชีพเป็นนักการเมือง นักกฎหมาย จะมีโนทัศน์ประชาธิปไตยสูงสุดสูงกว่านักเรียนที่บิดามี อาชีพเป็นทหาร ตำรวจ เกษตรกรรม คนงานก่อสร้างและค้าขายหาบเร่และนักเรียนที่บิดามีอาชีพ เป็นผู้บริหารหรืออาจารย์มหาวิทยาลัย จะมีมโนทัศน์ดีกว่านักเรียนที่บิดามีอาชีพเป็น ทหาร ตำรวจ ค้าขายหาบเร่และคนงานก่อสร้าง นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่บิดามีอาชีพทนายความ นักปกครองนักการเมืองและนักหนังสือพิมพ์ จะมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่บิดามี อาชีพคนงานโรงงานและกลุ่มลูกจ้างขายของ.

การศึกษาของบิดาหรือผู้ปกครอง จากการศึกษาของประวิทย์ อรรถวิเวก (2520) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร มีมโนทัศน์เกี่ยวกับประชาธิปไตยแตกต่างกันตามระดับการศึกษาของบิดา โดยที่บิดามารดาที่มีการศึกษาสูงบุตรก็มีมโนทัศน์เกี่ยวกับประชา- ธิปไตยสูงกว่าบุตรที่บิดามีการศึกษาต่ำกว่า รัตนาภรณ์ มหาศรานนท์ (2520) พบว่า นักศึกษา มีมโนทัศน์ประชาธิปไตยแตกต่างกัน ตามระดับการศึกษาของบิดา โดยนักศึกษาที่บิดามีการศึกษา ระดับมัธยมขึ้นไป มีมโนทัศน์เกี่ยวกับประชาธิปไตยสูงกว่านักศึกษาที่บิดามีระดับการศึกษาประถม- ศึกษาปีที่ 4 และสมบัติ ศรีประเสริฐ (2525) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมต้นมีมโนทัศน์และพฤติกรรม แบบประชาธิปไตยแตกต่างกันตามการศึกษาของบิดา โดยนักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาจบ ปริญญาตรี - เอก มีมโนทัศน์และพฤติกรรมประชาธิปไตยดีกว่านักเรียนที่บิดามีการศึกษาจบระดับ มัธยมศึกษา ระดับประถมศึกษาและไม่มีการศึกษา นักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษานุปริญญา มี มโนทัศน์และพฤติกรรมประชาธิปไตยดีกว่านักเรียนที่บิดาจบการศึกษาระดับประถมศึกษา และไม่มี การศึกษา

รายได้ของครอบครัว ผลจากการศึกษาของแคมเบลล์ (Augus Campbell, 1954) ได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่มีรายได้สูงจะมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงและในขณะเดียวกันผู้มี รายได้ต่ำจะมีความรู้สึกว่ามีประสิทธิภาพทางการเมืองต่ำคล้ายเช่นเดียวกับโจเซฟ ลาพาลอมบารา (Joseph G. Lapalombara: 1974) ได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่มีสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะเป็น

ผู้ที่มีความเข้าใจทางการเมืองมีความสนใจทางการเมือง มีความรู้สึกว่ามีประสิทธิภาพทางการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง จากการศึกษาของรัตนภรณ์ มหาสารานนท์ (2520) พบว่า นักศึกษามีมโนทัศน์ประชาธิปไตยแตกต่างกันตามรายได้ของบิดามารดา โดยที่นักศึกษาที่รายได้ของบิดามารดาสูงกว่า จะมีมโนทัศน์เกี่ยวกับประชาธิปไตยดีกว่านักศึกษาที่รายได้ของบิดามารดาต่ำกว่า และสมบัฒิ ศรีประเสริฐ (2525) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมการประชาธิปไตยแตกต่างกันตามรายได้ของครอบครัวโดยที่นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้สูงมีพฤติกรรมการประชาธิปไตยดีกว่านักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ปานกลางและต่ำ

การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว จากการศึกษาของชนะ นิลรัตน์ (2519) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับทัศนคติแบบประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรม ธรรม์ สิ้นสวัสดิ์ (2522:25) กล่าวว่า ครอบครัวนับได้ว่าเป็นสถาบันมูลฐานที่วางรากฐานให้แก่สถาบันต่างๆ ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านต่างๆ ของมนุษย์ มนุษย์ต้องเกิดและรับการเลี้ยงดูในครอบครัว ครอบครัวอันหมายถึง พ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นองค์แรกที่สำคัญที่สุดในการถ่ายทอด หรือหล่อหลอมความเชื่อ ค่านิยม บุคลิกภาพให้เกิดในตัวเด็ก เด็กจะสามารถที่จะเรียนรู้ได้โดยตรงจากสภาพการณ์ในครอบครัว เด็กจะมีบุคลิกลักษณะและการใช้ความสามารถของตนโดยได้รับอิทธิพลมาจากการวางตัวของพ่อแม่ ผู้ปกครอง

สาขาวิชา จากการศึกษาของไกรวุฒิ จิระบุตร (2520) พบว่า ในสาขาสังคมศาสตร์ นักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการเมืองเป็นแบบประชาธิปไตย มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและความเชื่อมั่นในตนเองและมีความกระตือรือร้นสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครองมากกว่านักศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์ กับมีทัศนคติทางการเมืองเป็นแบบเผด็จการ น้อยกว่านักศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์ และจากการศึกษาของมานะศรี ธงเจริญ (2523) พบว่า นักศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาเดิมสายอาชีพมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านักศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาเดิมสายสามัญในกิจกรรมด้านการประท้วง การมีบทบาทในชุมชน การรณรงค์หาเสียงและการทำงานให้พรรคและกวรสื่อข่าวทางการเมือง นอกจากนี้ชัย จงสืบพันธ์ (2527) พบว่า นักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเกี่ยวข้องกับกลุ่มการเมืองและการเป็นฝ่ายส่งการสื่อสารทางการเมืองสูงกว่านักศึกษาในสาขาวิชาอื่นๆ และนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในเกือบทุกด้านต่ำกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ยกเว้น

ด้านการมีบทบาทในชุมชน

บรรยากาศภายในชั้นเรียน จากการศึกษาของชัลซ์ จงส์บัทซ์ (2527) ระหว่างบรรยากาศภายในชั้นเรียนแบบเปิด คือนักศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็นในการเรียนการสอนได้และบรรยากาศภายในชั้นเรียนแบบปิดคือนักศึกษาไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ตัวครูมักจะเป็นผู้กำหนดกิจกรรมในการเรียนการสอนเพียงผู้เดียว พบว่า นักศึกษาที่อยู่ในบรรยากาศชั้นเรียนแบบเปิด จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเป็นฝ่ายส่งการสื่อสารทางการเมืองมากกว่า นักศึกษาที่อยู่ในบรรยากาศชั้นเรียนแบบปิดและจิววิธ นิลเนตร (2528) ได้กล่าวถึง บรรยากาศภายในชั้นเรียนแบบประชาธิปไตยมีความสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้และการพัฒนาด้านสติปัญญาของผู้เรียน รวมทั้งการปลูกฝังวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในชั้นเรียน เช่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์บ้านเมืองและคุณลักษณะที่จำเป็นทั้งหลายแก่ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นลักษณะการเป็นผู้นำ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความร่วมมือร่วมใจในการทำงานเป็นหมู่คณะ ความรับผิดชอบต่องาน ความเชื่อมั่นในตนเอง พฤติกรรมกล้าแสดงออกรวมทั้งบุคลิกภาพและสุขภาพจิตที่ดีของผู้เรียน

การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร จากการศึกษาของกิตติ อมตชีวิต (2521) ที่ทำการทดลองให้ความรู้เกี่ยวกับลัทธิประชาธิปไตยแก่นักเรียนกลุ่มทดลอง พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความรู้ในลัทธิประชาธิปไตยเพิ่มขึ้น และชัลซ์ จงส์บัทซ์ (2527) พบว่า นักศึกษาที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรมาก จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกด้านสูงกว่านักศึกษาที่เข้ามาร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรน้อยกว่า

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการศึกษาของนิระพงษ์ ศรีเหนือ (2524) พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4, 5 และ 6 มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ Spiegel (อ้างถึงในบุขรา ชานนท์, 2533) ได้กล่าวถึง การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมของนักเรียนที่ล้มเหลวในการเรียนมักจะมีลักษณะปฏิเสธและต่อต้านกฎเกณฑ์ของสังคม เขาจะทำในสิ่งที่ตรงกันข้ามกับคนทั่วไปเกือบทั้งหมด จะคือดึงดันทำในสิ่งที่ตรงข้ามกับที่เพื่อนหรือกลุ่มตกลงร่วมกันไว้ นักเรียนที่มีพฤติกรรมแบบนี้มักจะไม่พอใจและไม่สนใจอยู่เสมอ มีลักษณะต่อต้านอำนาจและปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามกฎ โดยเฉพาะวัยรุ่นซึ่งเด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่ที่มีพฤติกรรม

ต่อต้านสังคมจะมีความเคียดแค้นไม่เป็นมิตร ฝ่ายปกครองเบียดเบียนของสังคมจะเป็นเด็กที่มีสติปัญญาต่ำ
ประสบความสำเร็จในด้านต่างๆน้อย

การเป็นสมาชิกกลุ่มของชมรมต่างๆที่นอกเหนือจากชมรมในมหาวิทยาลัย Hilbrath
(อ้างถึงในสปรินธา ลาภนุญเรื่อง, 2530) พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์การจะมีส่วนร่วมทางการเมือง
มากกว่าผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง ความสัมพันธ์ระหว่างการเกี่ยวข้องกับองค์การกับการมีส่วนร่วมทาง
การเมืองนั้นมีสาเหตุมาจาก ประการที่หนึ่ง ความเหมือนกันในหลายด้านขององค์การและบุคลิก
ภาพส่วนบุคคลได้นำบุคคลเข้าสู่องค์การและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประการที่สอง กลุ่ม
(องค์การ) เป็นตัวระดมให้สมาชิกของตนแสดงออกซึ่งการกระทำทางการเมือง ประการที่สาม
การเข้าสังกัดกลุ่มหรือองค์การได้ทำให้ขอบเขตของผลประโยชน์ การเกี่ยวข้องต่างๆ ระหว่าง
บุคคลและความสามารถในการเป็นผู้นำขยายขอบเขตกว้างออกไป Nieuwe Verba (1977:99)
ยังได้พบอีกว่า "การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม" เป็นตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการเข้ามี
ส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลอย่างแท้จริง ผลกระทบดังกล่าวจะเป็นไปในลักษณะคืออุปสรรค
และเพิ่มพูนขึ้นทีละน้อย

การเปิดรับสื่อสารมวลชน จากการศึกษาของชลีย์ จงสีพันธ์ (2527) พบว่านักศึกษา
ที่เปิดรับสื่อสารมวลชนมากกว่าจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเกือบทุกด้านสูงกว่านักศึกษาที่เปิด
รับสื่อสารมวลชนน้อยกว่าและกล่าวว่า บุคคลที่มีระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อสาร
มวลชนประเภทต่างๆ อันได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ วารสารและโทรทัศน์มาก จะเป็นผู้มีเจตคติ
ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงและจากการศึกษาของ ระวีวรรณ
ประกอบผล (2527) พบว่า ระบบการเมืองไทยจะสามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยได้
เต็มทีหรือไม่ จะขึ้นอยู่กับบทบาทและหน้าที่ของสื่อสารมวลชนในการเป็นสื่อกลางสะท้อนการ
เรียกร้องต้องการของสาธารณชนไปยังรัฐบาลและการตอบสนองของรัฐบาลไปยังสาธารณชนสื่อสาร
มวลชนนั้นมีอิทธิพลต่อการกำหนดความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองของ
ประชาชน

บุคลิกภาพ ฝรั่งค์ สีนส์วี่ส์ (2507:130-132) ได้กล่าวถึงคนที่เหมาะสมกับระบอบ
ประชาธิปไตยว่า สิ่งสำคัญที่มีลักษณะประชาธิปไตยควรจะต้องมีคือ เป็นคนที่กล้าแสดงความคิดเห็น
และยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น กล่าวคือ คนที่มีลักษณะประชาธิปไตยจะต้องไม่คิดว่า

ความคิดของใครคนใดคนหนึ่งจะถูกต้องและดีเสมอไป เพราะฉะนั้นการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แม้เขาจะค้านกับคนที่ตามจะถือว่าเป็นธรรมดาในขณะที่เดียวกันก็ต้องกล้าแสดงความคิดเห็นของตนออกไป ถึงแม้ว่าจะค้านกับความคิดเห็นของคนที่อยู่สูงกว่าก็ตาม เพราะถ้าไม่กล้าแสดงความคิดเห็นของตนออกไปทั้งๆที่ไม่เห็นด้วยกับคนอื่นก็ตามก็จะทำให้คนนั้นๆยอมรับอำนาจเผด็จการโดยง่าย จากการศึกษาของกิตติ์ มุญชุวิทย์ (2533) เพื่อศึกษาลักษณะของบุคลิกภาพกับพฤติกรรม การเป็นประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดขอนแก่น พบว่า บุคลิกภาพชอบแสดงออกกับพฤติกรรมการเป็นประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากการศึกษาผลการวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องพบว่า ตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยนั้น สรุปได้ 3 ลักษณะคือ ลักษณะที่ 1 เกี่ยวกับภูมิหลัง ได้แก่ เพศ ภูมิลำเนา อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของบิดาหรือผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว ลักษณะที่ 2 เกี่ยวกับสถาบันการศึกษา ได้แก่ สาขาวิชา บรรยากาศภายในชั้นเรียนและการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ลักษณะที่ 3 เกี่ยวกับคุณลักษณะของนิสิตนักศึกษา ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเป็นสมาชิกกลุ่มในชมรมต่างๆนอกเหนือจากชมรมในมหาวิทยาลัย สภาพการเปิดรับสื่อสารมวลชนและบุคลิกภาพ

ในการศึกษาที่ผ่านมา เพื่อทำความเข้าใจถึงตัวแปรที่สำคัญที่มีผลต่อวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยนั้น งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาเฉพาะคุณลักษณะหรือพฤติกรรมบางด้านและเฉพาะบางตัวแปรเท่านั้น ซึ่งยังมีขอบเขตจำกัดอยู่มาก จึงทำให้การนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นเพื่อให้ได้ตัวแปรจำแนกกลุ่มผู้มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยสูง กับกลุ่มผู้มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยต่ำให้สมบูรณ์และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรที่สำคัญๆจากงานวิจัยที่แต่ละคนได้ศึกษาวิจัยมาแล้วและทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องมาศึกษา เพื่อที่จะได้เห็นภาพรวมที่ชัดเจน ทำให้ทราบว่าตัวแปรใดมีน้ำหนักในการจำแนกกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยสูง และกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยต่ำได้สูงสุดและตัวแปรใดบ้างมีความสำคัญที่สามารถจำแนกกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยสูงและต่ำ

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยที่มีความสำคัญต่อการศึกษา คือ กลุ่มนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพราะนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเป็นผู้ที่ได้โอกาสทางการศึกษาสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ เป็นผู้ที่ยังคงยอมรับว่า เป็นกลุ่มชนชั้นนำและเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในวิทยาการระดับสูง

ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยสูงกว่าประชากรกลุ่มอื่นๆ ทั้งยังจัดว่าเป็นกลุ่มพลเมืองที่สำคัญของสังคม (กมล สมวิเชียร, 2520 และสุจิต นุญขุนการ, 2514) เมื่อพิจารณา ระบบการศึกษาของไทยแล้ว มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีลักษณะที่เป็นอิสระทางวิชาการสูงกว่าสถาบันทางการศึกษาระดับอื่นๆ การศึกษาด้านปรกัจจันกวีตีชีวิตแบบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเพื่อหาข้อมูลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประชากรให้มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยนั้นจึงมีโอกาที่จะเป็นไปได้สูง ฉะนั้นการศึกษาเกี่ยวกับด้านปรกัจจันกวีตีชีวิตแบบประชาธิปไตยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจและกำหนดที่จะศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มาจากประชากรที่เป็นนิสิตนักศึกษาของสถาบัน - อุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสาขาวิจัยการศึกษาในเรื่องวิถีชีวิต การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิเคราะห์จำแนกและวิเคราะห์ถดถอยลอจิสติก ทำให้เห็นข้อแตกต่างข้อดี และข้อด้อยของวิถีวิเคราะห์ทั้งสอง นอกจากนี้ยังได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐ หรือสถาบันการศึกษาในการนำไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยต่อไป อันจะส่งผลต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาประเทศไทยให้มีความมั่นคงและเป็นประเทศที่เป็นประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างวิถีวิเคราะห์จำแนกกับวิเคราะห์ถดถอย ลอจิสติก โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เปรียบเทียบลำดับความสำคัญของตัวแปรที่สามารถอธิบายความแตกต่างระหว่างกลุ่ม นิสิตนักศึกษาที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยสูงกับกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยต่ำ
2. เปรียบเทียบประสิทธิภาพของสมการที่ได้จากการวิเคราะห์ทั้งสองวิถีซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรเกี่ยวกับภูมิหลัง สถาบันการศึกษาและคุณลักษณะของนิสิตนักศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐอินทร์ (2537:221) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์จำแนกว่ามีคุณสมบัติหลายอย่างที่คล้ายกับการวิเคราะห์หัตถดถอยลอจิสติก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านตัวแปรตามและในรูปแบบของสมการ ในบางครั้งจึงมีการนำผลการวิเคราะห์จำแนกไปเปรียบเทียบกับการวิเคราะห์หัตถดถอยลอจิสติก ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์จำแนกน่าจะจะไม่แตกต่างจากการวิเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์หัตถดถอยลอจิสติก

จากผลการศึกษางานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาวิธีวัดแบบประชาชีพโดยพบว่า ตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อวิธีวัดแบบประชาชีพโดยสรุปได้ 3 ลักษณะคือ

ลักษณะที่ 1 เกี่ยวกับภูมิหลัง ได้แก่ เพศ ภูมิลำเนา อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของบิดาหรือผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว

ลักษณะที่ 2 เกี่ยวกับสถานับการศึกษา ได้แก่ สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์ในชั้นเรียนและการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ลักษณะที่ 3 เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษา ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเป็นสมาชิกกลุ่มของชมรมต่างๆที่นอกเหนือจากชมรมในมหาวิทยาลัย สภาพการเปิดรับสื่อสารมวลชนและบุคลิกภาพ

จากทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษาผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า

2. เมื่อใช้ตัวแปรอิสระต่อไปนี้เป็นตัวแปรจำแนก ได้แก่ ตัวแปร เพศ ภูมิลำเนา อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของบิดาหรือผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์ในชั้นเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเป็นสมาชิกกลุ่มของชมรมต่างๆที่นอกเหนือจากชมรมในมหาวิทยาลัย สภาพการเปิดรับสื่อสารมวลชนและบุคลิกภาพ ซึ่งตัวแปรเหล่านี้น่าจะเป็นตัวแปรที่สามารถจำแนกวิธีวัดแบบประชาชีพโดยของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระหว่างนิสิตนักศึกษาที่มีวิธีวัดแบบประชาชีพโดยสูงกับนิสิตนักศึกษาที่มีวิธีวัดแบบประชาชีพโดยต่ำได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา งานวิจัยนี้ศึกษาเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ระหว่างวิเคราะห์จำแนกกับวิเคราะห์หัตถดอยอวจิสดิก โดยใช้ตัวแปรที่คาดว่าสามารถจำแนกความแตกต่างของวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยของกลุ่มนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ชั้นปีที่ 2-4 ปีการศึกษา 2537 สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ไม่รวมมหาวิทยาลัยเปิด ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 55,227 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระที่จะศึกษา เป็นตัวแปรที่คาดว่าสามารถอธิบายความแตกต่างระหว่างกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยสูงและกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยต่ำ มี 3 ลักษณะ คือ

ตัวแปรเกี่ยวกับภูมิหลัง มีจำนวน 6 ตัวแปรคือ

1. เพศ	2. ภูมิลำเนา
3. อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง	4. ระดับการศึกษาของบิดาหรือผู้ปกครอง
5. รายได้ของครอบครัว	6. การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว

ตัวแปรเกี่ยวกับสถาบันการศึกษา มีจำนวน 3 ตัวแปร คือ

1. สาขาวิชา	2. บรรณาสภาภายในชั้นเรียน
3. การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร	

ตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษา มีจำนวน 4 ตัวแปร คือ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2. การเป็นสมาชิกกลุ่มของชมรมต่างๆ
ที่นอกเหนือจากชมรมในมหาวิทยาลัย
3. สภาพการเปิดรับสื่อสารมวลชน	
4. บุคลิกภาพ	

2.2 ตัวแปรตาม คือ วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย วัดจากคะแนนที่นิสิตนักศึกษาตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยสูง กับกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยต่ำ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. **วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย** คือ การนำเอาหลักการประชาธิปไตยมาใช้ในชีวิตประจำวันจนเป็นนิสัยในชีวิตหรือวิถีแห่งชีวิต นั่นคือ มีจิตใจ ค่านิยม บุคลิกภาพและวิถีทางดำเนินชีวิตอย่างเป็นประชาธิปไตย ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1.1 **คารวะธรรม** หมายถึง การมีความเคารพซึ่งกันและกัน คือ ทุกคนจะต้องให้เกิดรักกันและกันทั้งทางกาย วาจาและความคิด ทุกคนจะต้องเคารพในความคิดของผู้อื่นทุกคน ต้องแสดงความคิดเห็นออกมา โดยไม่ล่วงเกินผู้อื่นให้โอกาสและเคารพความคิดเห็นของทุกคนรวมถึงการเคารพในสถาบันที่สำคัญของประเทศ คือ ชชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์

1.2 **สามัคคีธรรม** หมายถึง การแบ่งปัน ร่วมงานกันและประสานงานกัน โดยไม่บ่าส เบี่ยงหรือหลีกเลี่ยง ร่วมมือและประสานงานกันหมด โดยทำตามที่ได้ตกลงกันตามแผนที่วางไว้ให้ลุล่วงได้ด้วยดี

1.3 **ปัญญาธรรม** หมายถึง การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา คือ การมีเหตุผลในการทำงาน การค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องที่ถูกต้องมาใช้ในการทำงาน

1.4 **การมีส่วนร่วมทางการเมือง** หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆตามความสมัครใจของสมาชิกในระบบการเมือง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะมีอิทธิพลต่อกระบวนการเลือกผู้บริหารประเทศ การกำหนดนโยบายและการดำเนินงานต่างๆของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น รวมทั้งการกระทำต่างๆเพื่อแก้ปัญหาชุมชน

2. **ลักษณะภูมิหลังของนิสิตนักศึกษา** หมายถึง ลักษณะต่างๆอันประกอบไปด้วย

2.1 เพศ แบ่งเป็น ชายและหญิง

2.2 ภูมิลำเนา แบ่งเป็น 1. ในเขตกรุงเทพมหานคร 2. ต่างจังหวัดในเขตเมืองและ 3. ต่างจังหวัดในเขตชนบท

2.3 อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง แบ่งเป็น 1. เกษตรกรรม 2. กิจการค้าส่วนตัว

3. รับราชการ 4. รัฐวิสาหกิจ 5. บริษัทเอกชน 6. กรรมกร และ 7. อื่นๆ

2.4 ระดับการศึกษาของบิดาหรือผู้ปกครอง แบ่งเป็น 1. ประถมศึกษา

2. มีสมศศึกษา 3. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า 4. ปริญญาตรี 5. สูงกว่าปริญญาตรี และ 6. อื่นๆ
 2.5 รายได้ของครอบครัว แบ่งเป็น 1. ไม่เกิน 10,000 บาท 2. 10,001-20,000 บาท 3. 20,001-30,000 บาท 4. 30,001-40,000 บาท 5. 40,001-50,000 บาท 6. สูงกว่า 50,000 บาท

2.6 การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว หมายถึง การปฏิบัติของผู้ปกครองต่อเด็กใน 4 ด้านต่อไปนี้คือ การควบคุมเด็ก การเป็นตัวอย่างแก่เด็ก การให้รางวัลและการลงโทษ แบ่งเป็น 1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย 2. การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง 3. การอบรมเลี้ยงดูแบบคุ้มครองมากเกินไป

3. ลักษณะทางสถาบันการศึกษา หมายถึง ลักษณะต่างๆอันประกอบไปด้วย

3.1 สาขาวิชา จำนวนคณะต่างๆในมหาวิทยาลัยออกเป็น 10 สาขาวิชาโดยใช้เกณฑ์จำนวนสาขาซึ่ง International Standard Classification of Education (ISED) ได้จำแนกไว้ 10 สาขาดังนี้ 1. ศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู 2. มนุษยศาสตร์ ศาสนาและเทววิทยา 3. วิศวกรรมศาสตร์และประยุกต์ศิลป์ 4. นิติศาสตร์ 5. สังคมศาสตร์ 6. วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ 7. แพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ 8. วิศวกรรมศาสตร์ 9. เกษตรศาสตร์วนศาสตร์และการประมง และ 10. วิชาอื่นๆ

3.2 บรรรยากาศภายในชั้นเรียน หมายถึง การรับรู้สภาพการเรียนการสอนของนิสิตนักศึกษาว่า อาจารย์เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมภายในห้องเรียนเพียงไร แบ่งเป็น 1. บรรรยากาศในชั้นเรียนแบบเปิด 2. บรรรยากาศในชั้นเรียนแบบปิด

3.3 การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง ปริมาณของการเข้าร่วมในกิจกรรมนอกชั้นเรียน รวมทั้งการเป็นสมาชิกของกลุ่มกิจกรรมต่างๆภายในสถาบันการศึกษา เช่น องค์การหรือสโมสรนักศึกษา ชุมนุมหรือชมรมต่างๆ เป็นต้น แบ่งเป็น 1. เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นประจำ 2. เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรนานๆครั้ง

4. คุณลักษณะของนิสิตนักศึกษา หมายถึง ลักษณะต่างๆอันประกอบไปด้วย

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น 1. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

4.2 การเป็นสมาชิกกลุ่มของชมรมต่างๆ ที่นอกเหนือจากกลุ่มหรือชมรมใน

มหาวิทยาลัย แบ่งเป็น 1. เป็นสมาชิก 2. ไม่เป็นสมาชิก

4.3 สภาพการเปิดรับสื่อสารมวลชน หมายถึง ปริมาณและความถี่ในการรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนประเภทต่างๆ อันได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ วารสาร โทรทัศน์ แบ่งเป็น 1. เปิดรับสื่อสารมวลชนเป็นประจำ 2. เปิดรับสื่อสารมวลชนนานๆครั้ง

4.4 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวที่วัดได้จากแบบทดสอบบุคลิกภาพ M.P.I. (The Maudsley Personality Inventory)

5. นิสิตนักศึกษา หมายถึง นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัตรซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2-4 ของสถาบันระดับอุดมศึกษา ประเภทมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ไม่รวมมหาวิทยาลัยเปิด

6. วิธีวิเคราะห์จำแนก หมายถึง เทคนิควิธีในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะคัดเลือกตัวแปรอิสระกลุ่มหนึ่งหรือชุดหนึ่ง ที่นักวิจัยคิดว่าตัวแปรเหล่านั้น มีความสัมพันธ์กับสิ่งที่ต้องการศึกษา (ตัวแปรตาม : Dependent Variable) โดยจะชี้ให้เห็นว่า การเป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งขึ้นอยู่กับตัวแปรอะไรบ้าง (ตัวแปรอิสระ : Independent Variable) ในการวิเคราะห์จะได้สมการที่กำหนดน้ำหนักของตัวแปรที่จะใช้ในการจำแนกการเป็นสมาชิกของกลุ่ม สมการนี้เรียกว่า สมการจำแนก (Discriminant Function) เมื่อได้สมการแล้วก็สามารถที่จะระบุว่ากรณีใดเป็นสมาชิกของกลุ่มใดได้ โดยอาศัยตัวแปรและค่าสัมประสิทธิ์ต่างๆ

7. วิธีวิเคราะห์ถดถอยสองจุด หมายถึง เทคนิควิธีในการวิเคราะห์ข้อมูล ที่เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัวกับตัวแปรตาม ที่มีระดับการวัดเป็นแบบทวิ (Dichotomous Scale) เมื่อได้รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแล้วผู้วิจัยอาจนำไปใช้ในการประมาณค่าตัวแปรตามหรือการกำหนดโอกาสที่หน่วยวิเคราะห์แต่ละหน่วย จะเป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

8. ประสิทธิภาพในการจัดกลุ่ม หมายถึง ร้อยละของความถูกต้องที่สมการสามารถจำแนกได้ว่ากรณีใดเป็นสมาชิกของกลุ่มใด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นประโยชน์โดยตรงต่อการวิจัยการศึกษา ในเรื่องวิถีชีวิตและการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์จำแนกและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสถิติ ทำให้เห็นข้อแตกต่าง ข้อดีและข้อด้อยของวิถีชีวิตที่ทั้งสอง
2. เป็นแนวทางในการเลือกใช้วิถีชีวิตที่จำแนกและวิถีชีวิตองค์ประกอบเชิงสถิติ สำหรับการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่อไปในอนาคต
3. การทราบตัวแปร ที่จำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยสูงและกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยต่ำ ทำให้สถาบันการศึกษาเช่น มหาวิทยาลัย สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะ เป็นการส่งเสริมให้เกิดปัจจัยที่ทำให้วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยสูงและแก้ไขปรับปรุงปัจจัยที่ทำให้วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยต่ำ
4. การจัดอันดับของตัวแปรที่จำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยสูงและกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยต่ำ จะเป็นข้อมูลหรือแนวทางในการตัดสินใจว่าจะพัฒนาหรือแก้ไขปรับปรุงจุดใดก่อน ทำให้การหาจุดทางพัฒนาเป็นไปอย่างรวดเร็วและได้ประโยชน์สูงสุด
5. เครื่องมือที่ใช้และที่ได้จากการวิจัย ซึ่งได้แก่ แบบวัดวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย และสมการจำแนกกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยสูง และกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยต่ำ จะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในการทดสอบหรือกำหนดตัวนักศึกษาที่ควรได้รับการพัฒนาวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยได้สะดวกรวดเร็ว

สงวนลิขสิทธิ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย